

SOLIN '76

1300-obljetnica kršćanstva u
- Hrvata
1000-obljetnica svetišta Gospe
- od Otoka

Završna svečanost u Solinu. Crkveni dostojanstvenici okruženi narodom Božjim pristupaju oltaru.

Od blagdana Male Gospe prošle godine do blagdana Imena Marijina ove godine Katolička Crkva u hrvatskom narodu slavila je svoju svetu, jubilarnu i marijansku godinu vezanu uz više obljetnica, važnih, upravo presudnih za našu vjersku i nacionalnu povijest. Radi se o trinaeststoljetnom jubileju pokrštenja Hrvata i time ulaska Hrvata u povijest koja je započela uz ruševine stare Salone; radi se o desetstoljetnom jubileju prvog poznatog marijanskog svetišta kod Hrvata što ga je dala izgraditi na jednom od rukava rijeke Jadro u Solinu pobožna kraljica Jelena, i uz to tisućobljetnica njene smrti i radi se o devetstoljetnom jubileju krunjenja u Solinu za kralja, posljednjeg među velikim hrvatskim vladarima, Zvonimira. Kako se je sve to odigravalo u Solinu, posve je razumljivo da je za komemoraciju svih tih velikih događaja izabran Solin. Za završnu svečanost naša se Crkva pripremala na razne načine kroz čitavu godinu, a na zavr-

šnu svečanost 12. rujna bili su pozvani u Solin mnogi gosti iz Domovine i izvana, među njima kao prvi i najčasniji sam sveti otac Pavao VI.

Sveta Cecilija, kao časopis za duhovnu glazbu koja je imala važnu ulogu u proslavi ovih jubileja, kao svoj prilog slavljinama, osvrće se na tijek proslave pod glazbenim vidom.

Za vrijeme župskih, dekanatskih i biskupijskih hodočašća priređivana su razna paraliturgijska i liturgijska slavlja u kojima je pjevanje bilo važni sastavni dio. Neka su hodočašća došla veoma organizirana, s programom dobro pripremljenim pod svakim vidom, osobito liturgijskim. Tako bi za uzor moglo služiti hodočašće krčke i subotičke biskupije, a donekle i zagrebačke. Tu je sve bilo predviđeno i nije bilo mjesta nikakvoj površnoj improvizaciji. Ne kažemo da bismo se mogli uvijek potpuno složiti s onim što se pjevalo, kadikad i kako se pjevalo, nego da je bilo odlično priprem-

ljeno, što je već jako mnogo. Poznata je činjenica da su naše primorske biskupije radi upotrebe staroslavenskog jezika u liturgiji i radi brojnih benediktinskih samostana koji su se dugo sačuvali, imale liturgijski život bujniji i u njemu pjevanje bogatije. To se je moglo opaziti i kod ovih hodočašća. Vjernici ne pjevaju preko svete mise, kako je to bilo dojučerašnji običaj u Crkvi, nego pjevaju svetu misu. No, bilo je skupina koje su došle, i premda u župi pjevaju liturgijske tekstove u napjevima starim nekoliko stoljeća, s napjevima u stilu zabavne glazbe. Kako su se u Solinu i Splitu osobito u ljetnim mjesecima, održavali mnogi skupovi, tečajevi, škole i kongresi, za vrijeme svih se i pjevalo, i sa žaljenjem se mora ustvrditi da su mnogi, i to osobito skupovi svećenika i redovnika, bili popraćeni glazbom manje liturgijskom i manje umjetničkom od mnogih župskih i biskupijskih hodočašća.

Sva slavljenja kroz godinu vodila su k završnoj svečanosti kao svom vrhuncu. U samom Solinu, na inicijativu don Ante Jurića, organizirana je trodnevica pred Malu Gospu kao zavjetni blagdan Solina, i trodnevica za završne svečanosti, preko kojih su pjevali crkveni pučki zborovi stare napjeve bilo mise, bilo večernjice. Tako su nastupili: zbor iz Solina sa starom pučkom misom u ščavetu, koja se u zadnjih deset godina sve rjeđe pjeva. Nakon mise bila je procesija Velikog petka popraćena starim solinskim napjevima iz Velikog tjedna. Zbor iz Postira na Braču pjevao je drugu večer. U tom zboru ima dobrih pjevača, ali nad samim melodijama i načinom pjevanja učinjena je prisila »stavljanja u red«, i time se izgubilo na onoj patini pučkog i neposrednog. Uoči Male Gospe Večernjicu i Misu otpjevao je zbor iz Vranjica. Za to pjevanje ne bi se moglo reći ni da je starinsko ni da je odviše pučko, osobito pjevanje mise. Šteta što su pjevali uz orgulje. Napjev euharistijske pjesme koju su pjevali za vrijeme pričesti izvoran je i karakterističan. Na sam blagdan Male Gospe na jutarnjoj misi pjevana je Glibotičeva *Pučka misa* i marijanske i euharistijske pjesme bez nekog posebnog izbora. Popodnevnu svetu misu predvodio je zagrebački nadbiskup Kuharić, a s glazbene strane, pjevalo se sve i onako kako je bilo predviđeno za završnu svečanost, kao generalna proba. Slijedeće dvije večeri izmijenili su se pučki zborovi iz Stobreća i Tugara.

I tako smo došli do završnih svečanosti 11. i 12. rujna. U subotu 11. rujna popodne u splitskoj katedrali bio je priredbeni svečani doček papina legata kardinala Šepera i ekumensko slavljenje Riječi. Kroz program je vodio Zdravko Blajić, a na koru je pod ravnanjem Ante Kusića pjevao katedralni mješoviti zbor. Na tom dočeku bile su izvedene skladbe: *Hagios o Theos* Vittorie, *Gospodi pomiluj Bortnjanskog*, *Propovijedat ću* Kusića, te *Kriste raspeti* i *Aleluja* Händela. Za zorno pjevanje, ukoliko mikrofoni razmjerno ne hvataju čitav zbor, bolje ih je ne upotrebljavati. Istoga dana u subotu navečer održana je u crkvi Gospe od zdravlja svečana akademija koja se sastojala od glazbenih točaka, recitacija i folklorne igre. Akademija je otvorena pjesmom *Hvalospjev hrvatskog naroda* Crnkovačkog (Ivanišića); kao solist nastupio je Ante Kusić. Velikim muškim zborom od devedesetak ljudi ravnao je Šime Marović. Skladba je po sebi efektna, no bila je izvedena, osobito u svojoj prvoj točki, podosta nervozno i na mjestima ritmički netočno, a u završnom dijelu bez nužnih kontrasta i u nenaravnom ubrzanju tempa. Druga

točka programa sastojala se od pozdravnog govora biskupa Gugića koji se nepredviđeno produžio. Slijedeća točka je bila kantata za muški zbor i solistu *Nad Jelene grobom* Šime Marovića, na tekst Marka Stanića. Solističku dionicu pjevao je Josip Soldo. Marović je uglavnom samouk u glazbi s očitim smislom za glazbu, s mnogo dobre volje i s veoma mnogo smjelosti. Kantata ima svojih dobro zamišljenih točaka, ali je harmonijski presiromašna, a na mjestima s pogrešnim harmonijskim i kontrapunktskim rješenjima. No uza sve to ona je dopadljiva. Ako bi Marović jednom htio tu svoju kantatu izdati onda bi je trebao, ne dirajući joj osnovnu zamisao, temeljito dotjerati. Četvrta točka bio je recital *San na kamenu* Mate Rošića. *Zbor i kolo kod Gospe od Otoka* iz opere *Narod svetoga Petra* Fulgosija bila je peta točka programa. Dvoglasi muški zbor i kolo pratio je tamburaški zbor dječaćkog sjemeništa u Splitu. Završna točka bio je recital Ante Škabalja *Teci, Jadro, teci* uz sudjelovanje zbora i tamburaškog orkestra s dopadljivim i prihvatljivim glazbenim umecima Šime Marovića. Svim glazbenim točkama na ovoj akademiji ravnao je dakle Šime Marović, kojemu je teško bilo toliku pjevačku masu održati na okupu i s njom ravnati. Samo dirigiranje bilo je na pristojnom amaterskom nivou, no zbor je bio na mjestima nedoučen i u dinamici monoton, pretežno preglasan. Ista akademija, koju su svi prisutni prihvatili s mnogo srca i dobre volje, bila je ponovljena sutradan. Oba puta akademija je završena s nacionalnom himnom.

12. rujna na završnoj koncelebriranoj misi koju je s mnogim visokim uzvanicima celebriao i predvodio papin izaslanik kardinal Šeper pjevala se *Jubilarna marijanska misa* za četverglasni mješoviti zbor i puk dvoglasno Ive Perana. Zborni dio pjevao je veliki mješoviti zbor od oko 300 članova sastavljen od više župskih zborova iz Splita i okolice kojim je ravnao sam autor Peran. Zbor je i inače podržavao sve napjeve koji su se pjevali. Pjevanje je predvodio, solističke dionice pjevao, ravnao s pjevanjem puka, bio liturgijski tumač i animator Petar Zdravko Blajić. Skladbe koje su pjevane za vrijeme svete mise izabrane su po kriteriju liturgijske prikladnosti i poznatosti. Tako je za ulaz pjevana *Čuj nas Majko*, a u preostalom slobodnom vremenu pjesma u čast Gospe od Otoka *Marijo Majko*, nespreatno nazvana himna. Po završetku obnove krsnog zavjeta *Do nebesa*, a kao pjesma za prikazanje *Zdravo Djevo*. Iza prvog biblijskog čitanja pjevana je Klobučareva skladba *Vječna je ljubav njegova*. Preko pričesti *Uzmite jedite, Zdravo Tijelo Isusovo* i *Klanjam Ti se smjerno*, te na koncu svega, kao pjesma zaključnica, *Lijepa naša Domovino*.

Odlično funkcioniranje razglasnog uređaja povezivalo je sve nazočne u jednu skladnu zanosnu pjevačku cjelinu.

Sigurno, izboru pjesama moglo bi se s kojeg stanovišta prigovoriti, no sudjelovanje svih bio je osnovni kriterij izbora. Repertoar na akademiji je, sigurno, diskutabilniji u svom izboru i izvedbi. Kako je sve izabrano ranije i kako se s mnogo dobre volje i truda vježbalo, ne smijemo omalovažiti postignute rezultate.

Estetska profinjenost u čitavoj ovoj zgodi često je morala ustupiti mjesto religiozno-domoljubnim zahtjevima srca.

Petar Zdravko Blajić